

INTÉZMÉNYAKKREDITÁCIÓS ELJÁRÁS

2014/2015

(Harmadik akkreditációs értékelés)

MAGYAR TÁNCMŰVÉSZETI FŐISKOLA

akkreditációs jelentés

a 2015/7/VII/3. sz. MAB HATÁROZAT MELLÉKLETE

2015. szeptember25.

Előző intézményakkreditációs jelentés: 2009/9/VIII/4. sz. MAB határozat

http://www.mab.hu/web/tir/hatarozatok/MTF_091204_plhatH.pdf

Tartalomjegyzék

I. Akkreditációs minősítés	2
II. Minőségértékelés	3
II.1. A főiskola általános helyzetképe	3
II.2. A főiskola kulcsfontosságú eredményei	6
2.1. Oktatás	6
2.2. Kutatás-fejlesztés, alkotó/művészeti tevékenység	8
2.3. Gazdálkodás	9
II.3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata (ESG 1. rész)	10
3.1. Intézményi stratégia és eljárások a minőség biztosítására	10
3.2. Képzési programok indítása követése és rendszeres belső értékelése	10
3.3. A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere	11
3.4. Az oktatók minőségének biztosítása	11
3.5. Tanulástámogatás, eszközök és hallgatói szolgáltatások	12
3.6. A főiskola belső információs rendszere	13
3.7. Nyilvánosság, a közvélemény tájékoztatása	14
III. Az intézmény további működésére vonatkozó javaslatok	15
Függelék	16
A Magyar Táncművészeti Főiskola által folytatott képzések	16
A látogató bizottság tagjai	16
A látogatás időpontja	16

A MAGYAR TÁNCMŰVÉSZETI FŐISKOLA akkreditációs értékelése

I. Akkreditációs minősítés

Magyar Táncművészeti Főiskola	2015/7/VII/3. sz. MAB HATÁROZAT A (Akkreditált) A főiskola akkreditációja – az intézmény akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2020. december 31-ig hatályos, 2017 szeptemberében induló követő (monitor) eljárás közbeiktatásával.
--------------------------------------	--

Az akkreditációs minősítés indoklása

A nemzeti felsőoktatásról szóló hatályos 2011. évi CCIV. tv. vonatkozó §-ai, illetve a MAB akkreditációs elvárásai alapján a **Magyar Táncművészeti Főiskolát a MAB főiskolaként akkreditálja**. A jogszabályoknak és az akkreditációs elvárásoknak való megfelelés tekintetében a MAB a következőket állapította meg:

- Az intézmény az Nftv. szerinti^{1,2} képzési szerkezetben folytat képzést³. Emellett felsőfokú szakképzésben (pedagógus továbbképzés), illetve szakirányú továbbképzésben is szervez oktatást.
- **Rendelkezik** a feladatai ellátásához szükséges állandó kutatói, oktatói karral: a teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatóinak létszáma **eléri a 35 főt, összesen 46 fő. Teljesül** az elvárás, miszerint alaptevékenységének ellátásához szükséges oktatók és kutatók legalább **hatvan** százalékát munkaviszony, illetve közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatja (**85 főből összesen 54 fő: 64%**).
- Teljesül az elvárás, miszerint a munkaviszony, illetve közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatott oktatók, kutatók legalább **egyharmadának** legyen tudományos fokozata (**54 főből összesen 26 fő: 48%**).
- Rendelkezik a képzéshez és a tudományos kutatáshoz szükséges tárgyi feltételekkel (megfelelő épülettel – benne a funkciók teljesítésére alkalmas szervezetszerű terekkel; előadóteremmel, szemináriumi helyiséggel, intézményi könyvtárral, informatikai háttérrel, megfelelő hozzáférésekkel, valamint kollégiumi férőhelyekkel, sport és kulturális létesítményekkel, diákétkezési lehetőségekkel) és pénzügyi eszközökkel. Művészeti és művészetközvetítő képzést folytató intézmény esetén teljesülnek a MAB további akkreditációs elvárásai⁴.
- Az intézményi dokumentumok⁵ többnyire (kutatási-fejlesztési és innovációs stratégia nincs) rendelkezésre állnak, de kidolgozottságuk minősége, testreszabása, alapossága és aktualizálásuk mértéke igen eltérő.
- **Az intézmény minőségbiztosítási és –fejlesztési folyamatai – ennek keretei között a vezetési, tervezési, ellenőrzési, mérési és értékelési eljárások – nem teljesen megfelelőek (a II. és III. fejezetben megfogalmazott észrevételek szerint).**

A két éven belüli követő (monitor) eljárás előírásának indoka, hogy felülvizsgálatot és aktualizálást igényel a minőségbiztosítási program és a részét képező küldetésnyilatkozat; nincsenek számszerűsített minőségcélok, nem készültek oktatásfejlesztési és humánpolitikai tervek, formalizált eljárásokat nem alkalmaznak.

¹ Nftv. 6.§ (2) Legalább két képzési, illetve tudományterületen vagy művészeti ágban, legalább négy szakon, a következő választható képzési szerkezetben folytat képzést: alapképzés, vagy alap- és mesterképzés, vagy alap-, valamint mester- és doktori képzés, vagy mester- és doktori képzés.

² Az Nftv. 101.§ (4) **Művészeti felsőoktatási intézmény** a főiskola elnevezést akkor is használhatja, ha egy képzési területen jogosult alap- vagy mesterképzésre.

³ Ld.: a *Függelékben* felsorolt szakok jegyzékét

⁴ A **MAB 2009/9/VI. sz. határozata: Művészeti és művészetközvetítő képzést folytató intézmény** folyamatosan biztosítsa a képzés speciális infrastruktúráját a képzési helyszín változtatása esetén is, az előzőleg akkreditált helyszín feltételeinek megfelelően, minimum a közoktatás, ill. az OKJ-s képzéseknél megfogalmazott feltételek szintjén: A képzés igényei szerinti megfelelő nagyságú és fényviszonyokkal bíró műtermek, a szakágnak megfelelő akusztikájú és felszereltségű előadó-stúdiók, próbatermek.

⁵ Alapító okirat; küldetésnyilatkozat; organogram; intézményfejlesztési terv; kutatási-fejlesztési és innovációs stratégia; szervezeti és működési szabályzat; minőségfejlesztési program.

II. Minőségértékelés

II.1. A főiskola általános helyzetképe

Honnan – hova tart a főiskola?

A Magyar Táncművészeti Főiskola képezi Magyarországon hagyományosan, így kizárólagosan a klasszikus tánc minden irányának művelőit és a szakma pedagógusait. A táncos képzés teljes korosztályának intézménye, művészképző, mely képzési palettájára vette a fiatal gyerekek táncos fejlesztésének közoktatási feladatait is. Az MTF évtizede törekszik a képzés kiterjesztésére a harmadik ciklus tartományába, de megfogalmazott célja a szakma elméleti hátterének megteremtése is.

Az MTF önértékelésében azt írja, hogy versenytárs nélkül dolgozik Magyarországon, s nehéz a szakmai monopolhelyzetben újabb és újabb megfelelési pontokat találva erősíteni szakmai kvalitásait. A főiskola így saját céljait kijelöli, saját képzési ívét erősíti, saját hagyományait stabilizálja, de nehezen lép pedagógiai-kommunikációs helyzetbe olyan képzési struktúrákkal, melyek a felsőoktatási versenyben dolgoznak.

A főiskola tehát saját képzési struktúrájának őrzője, s ez a sok évtizedes gyakorlat egyszerre kínál megingathatatlan professzionális tudást, de magában hordozza a megmerevedés lehetőségét. A főiskola felismerte: mindezen nagyobb nemzetközi pedagógiai aktivitással segíthet. Az akkreditáció pillanatában a felismerés fázisát fogalmazta meg az intézmény.

A főiskola a magyarországi klasszikus tánc képzésének letéteményese. A klasszikus balett, a néptánc, a modern tánc része az európai kultúrának, a művészképzés pedig a tánc műfajában a korai fejlesztést, a klasszikus balett esetében az évszázados testképzési normákat igényli. Így az innováció és a tradíció útján a főiskola a tradícióra támaszkodva csak óvatosan követheti a test képzésében rejlő új technikákat.

Magyarországon a táncművészet területén létezik egy másik felsőoktatási intézmény, mely rendkívül szűk oktatói és hallgatói létszámmal a kortárcsoporthoz képez hallgatókat, ez a *Budapest Kortárs-tánc Főiskola*. Annak ellenére, hogy a két intézmény viszonya kollegiális, jónak mondható – mely abból is látszik, hogy versenytársként nem említik egymást – felmerül a kérdés, hogy a „modern” és a „kortárs” táncművészet hogyan viszonyul egymáshoz az intézmény művészeti, képzési koncepciójában.

Az önértékelés megfogalmazza az intézmény előtt álló lehetőségeket: fejleszteni kell a nemzetközi kapcsolatokat, „külföldi érdeklődőket” kell bekapcsolni a képzésbe. Az intézményi látogatás idején mindez a megfogalmazás szintjén volt észlelhető. A bizottság igenli a képzés megméréttetését a nemzetközi palettán, az európai felsőoktatási térségben. A főiskolának ez lehet az útja: közép-európai regionális képzési központtá válni, méltán elismert technikáját a nemzetközi szakmai fórumokon képviselni, elismertetni.

A 2002/7/VII/24. sz. MAB intézményakkreditációs határozat rögzítette, hogy a főiskola határozott célja az egyetemmé válás. Ehhez már az akkori rektor (*Zórándi Mária*) minden előkészítő átalakítást megtett: kiterjedt elméleti munkát folytató munkacsoportokat hoztak létre *Bolvári-Takács Gábor* vezetésével, együttműködtek az MTA szakbizottságával, konferenciák és kiadványok sora igazolta: a főiskola a táncelméleti kutatások központja a régióban.

Az MTF 2014 nyaráig több oktatóját támogatta doktori tanulmányaiban. Mind a munkatársak, mind az intézmény az átlag egyetemi rendtől is kiemelkedően sokat tett a fokozatok megszerzéséért, a doktori iskola beindításáért, az egyetemi státusz megpályázásáért. Egy ilyen kisméretű felsőoktatási intézménynek minderre öt év a legnagyobb erőfeszítések közepette sem elegendő.

A változások a fentiek miatt nem ebbe az irányba indultak, s ehhez több felsőoktatási törvénykezői mozzanat is hozzájárult. Az MTF 2014-ben többcélú közoktatási intézménnyé szervezte át 1950 óta fenntartott közoktatási intézményét, a *Nádasi Ferenc Gimnázium és Kollégiumot*. A közös működés előnyei szembetűnőek: a táncszakmai követelményekhez igazított tanulói időbeosztás racionálisabb, s nem utolsósorban remek gyakorlóiskolai lehetőséget kínál a táncpedagógusoknak. Ez az intézmény specifikuma: a fiatal (kis)gyerekek és a nagyobb, főiskolások közös képzése a magyar felsőoktatási palettán szokatlan felelősségteljes és könnyed tanulási környezetet teremt.

A kancellári rendszer bevezetésével megkezdődött az MTF intézményszintű átalakítása.

Az intézmény előző, 2009-es akkreditációs értékelési javaslatait követően befejeződtek a színházterem korszerűsítési munkálatai. **Nem történt meg** viszont a **minőségbiztosítási rendszerdokumentáció frissítése**, valamint az országos pályakövetési módszertan adaptálása. Továbbra is intézményi feladat a személyi és tárgyi feltételek további fejlesztése, és a munkatársak szélesebb körű bevonása a belső minőségbiztosítás működtetésébe.

A főiskola dokumentumai, szervezete, vezetése, intézményi stratégia

A kancellári rend indulásával az intézményi organogram átalakult. A hangsúly láthatóan az adminisztráció, a központosított, oktatást kiszolgáló egységek működésére tolódott (az adminisztráció területén meglévő funkciók átcsoportosítása, szervezeti egységek nevének aktualizálása), természetesen (és feltehetően) nem megfelelve a főiskola legfőbb feladatáról, az oktatásról.

Jelen értékelés egy kancellári rend előtt készült önértékelés és egy kancellári rend indulásakor felálló szervezet vizsgálata alapján készült, ezért néhol e kettősségre utalunk a jelentésben.

Az intézmény dokumentumai rendelkezésre állnak, de kidolgozottságuk minősége, alaposága és aktualizálásuk mértéke igen eltérő. A honlapon hozzáférhető információk általában relevánsak (részletesen lásd a jelentés végén), legtöbbször informatívak, határozottak. A *küldetésnyilatkozatot* illetően a mostani rektor, miképpen a szenátus is, elégedett a 2007-ben megfogalmazott elvekkel, s a kapkodó aktualizálásnak nem látják szükségét.

Az *intézményfejlesztési terv* 2012-es, s három év, az aktuális rektori ciklus elképzeléseit részletezi átlátható, impozánsan rendezett formában. A stratégiai célok általánosságban megfogalmazottak, a táblázatos forma strukturált koncepciót mutat, de érezhető, hogy a beszámoló íróit is elragadta a struktúra tisztasága iránti vágy. Ezért nem különül el a célok értékelésekor a siker és a sikertelenség, az eredmény és a kudarc értékelése, marad minden a táblázat soraiban. A stratégia pontos nyelvi megfogalmazása sokat segíthetne az eredmények meglátásában is. A bemutatott tervek alapján világos, hogy az MTF lassan egy évtizede nem tudja létrehozni *Doktori Iskoláját*, ezért nem tud a főiskolai keretből egyetemmé fejlődni – s ez gátja szakok akkreditálásának, karok fejlesztésének stb. Az IFT alaposan elemzi, mi gátolhatja az intézmény kelet-európai központtá alakulását (10-18 év közöttiek ösztöndíjhiánya, idősebbeknek az oktatás mellett munkát is kínálni kellene stb.), s ezzel mintha le is beszélne magát az ez irányú lépésekről.

A nemzetközi kapcsolatokról szóló oldalak felületesek, erről a területről keveset tudunk meg.

A *Minőségfejlesztési Program* szintén elavult (2007-es), erről lentebb olvasható értékelés.

A szervezeti egységek az intézményi döntéshozatalban intenzíven részt vesznek, hiszen az egyik legkisebb felsőoktatási intézményről van szó, így nehezen lenne megoldható, hogy a bizottságok, intézetek és a felső vezetés bizottságainak összetétele jelentős mértékben eltérjen egymástól. A kis intézményekre jellemző családias munkamegosztás láthatóan segíti az MTF munkáját. A rektort két tanács, a *Művészeti Tanács* és a *Tudományos Tanács* segíti, előbbi tagjait a rektor kéri fel a Szenátus tájékoztatása mellett, a Tudományos Tanács tagjait a Szenátus választja a rektor javaslatára⁶. A kancellári rendszerben érvényessé váló új organogram erősíteni fogja a családi karaktert, hiszen a közalkalmazotti állást betöltő oktatók létszáma 54 fő, így az érdekképviselési, vezetői, szakmai tanácsokba ugyanazok a kollégák delegálódnak.

Intézményi specialitás, mely igen sajnálatos módon **nem része a stratégiának**, hogy ebben a képzési vertikumban nem a tanársegédek, hanem az egyetemi tanárok azok, akik a legtöbb kontaktóráat töltik a hallgatókkal. Koncertre műsort csak nagy tapasztalattal bíró művész taníthat be, aki jártas mind a tánc, mind a koreográfia, mind a műsorszerkesztés, mind a pedagógia területén, de addigra olyan tanári státuszba kerül, melyhez kevesebb óraszám, jóval kisebb kontaktórai aktivitás társulhatna. Szintén szakmai specialitás, hogy a nem minden félévben előforduló, alacsony óraszámú, speciális szakmai tárgyak tanítását a főiskola nagyszámú (a 85fő ösztöndíjossal 31fő vendég oktató) külsős oktatóval tudja csak ellátni, míg a felsőoktatási törvény éppen ezeket az óraadói státuszokat szeretné arányaiban csökkenteni. Az MTF érzékeli a problémát, ám a gyakorlatban megoldhatatlan feladatok megoldására, a mutatószámok javítására – érthető okokból – a jövőben sem lesz képes.

⁶ MTF SzMSz 38-39. oldal

A nagy egyetemek intézeti felosztásához képest itt kérdésként fogalmazható meg, mennyire szakmaspecifikus a táncos és a koreográfus-pedagógus megkülönböztetése (elválasztása). A dokumentumokban szereplő információk alapján három (s nem kettő) intézet szakmailag indokolható struktúráját látjuk: a táncosét, a koreográfusét és a pedagógusét. Sem a mintatantervekből, sem az önértékelési dokumentumból nem egyértelmű a koreográfus és a pedagógus közös intézeti munkája – hacsak a telephelyek szétszórtságából adódó kényszerű együttélés nem tekinthető elégséges oknak.

A *Táncművész Intézet*hez a *táncművész* alapszak, valamint a klasszikus balettművész és a néptáncművész mesterszak tartozik, a *Koreográfus és táncpedagógus Intézet*hez a *táncos és próbavezető*, valamint a *koreográfus* alapszakok, s a *tánctanár* mesterszak. Az intézeti struktúra a személyre szabott fejlesztés minőségbiztosítási protokollját látszik követni, mely ilyen kis létszámú intézményeknél szinte automatizmusnak tűnik. Ugyanakkor látható, hogy a szakmához való tradicionális és az abban jelenlévő hierarchikus viszonyt fordítják szervezeti struktúrává.

A főiskola új, közös épületbe költözésekor várható és javasolható a működés ilyen, az intézeti felosztásokat is érintő újragondolása.

A **HÖK részvétele** az intézményvezetésben a kis létszámú felsőoktatási művészeti intézményekben azonos karaktert mutat. A szenátusnak 4 hallgató tagja van. A főiskola szakmai vezetése, így minden tanár, személyesen ismer minden hallgatót. A mester-diák viszonyban olyan HÖK-aktivitást várni, mint a tízezres egyetemeken, nem volna reális. Jellegzetes, hogy ezekben az intézményekben a HÖK a hallgatók ösztöndíjelosztásánál játszik fontos szerepet, míg a minőségbiztosításnak erősebb visszacsatolási menete a mesterrel való szakmai kapcsolat, a mindkét fél részéről állandó jelenlét, figyelem és diszkusszió. Ez a kapcsolat állandó, nem formalizált (kevés rektor lehet annyira tájékozott a HÖK-képviselők speciális diétájáról, mint az MTF-é, ahol az ebédet is együtt költik el). A rektorhoz és az intézetigazgatókhoz a HÖK-képviselő hallgatóként is bejáratos, így a közvetítésnek ritka a hivatalos formája.

Az MTF HÖK-szervezete a saját rendjének megfelelően működik, s noha hiányzik az egyeztetés a többi művészeti egyetemi HÖK-kel, és nem elégséges a hallgatói aktivitás az országos platformokon, de az MTF hallgatóinak gyakorlati érdekérvényesítésére lehetőséget ad a képzés különlegességéből adódó közvetlen mester-tanítvány viszony.

Jegyezzük meg, hogy 500 hallgató közül csak tízet aktív képviselői szerepben látni olyan társadalmi felelősségvállalást feltételez, mintha egy húszeszes tudományegyetemnek 400 HÖK-vezető aktivistája lenne. A főiskola HÖK-képviselői a képzés rendkívül intenzív mindennapos terhei mellett vállalják ezt a feladatot, bár az ő dokumentumaikból mindez nem derül ki. Egy átlagos alapszakos képzés mintatanterve félévente 300 órát feltételez minimumkövetelményként. A művészeti képzésben ennek sokszorosát töltik a hallgatók az intézményben, ennek ismeretében lehet értékelni tevékenységüket. Ez is **intézményi specialitás** tehát. A kislétszám elősegíti a magas színvonalú, egyénre szabott művészképzést, de nehezíti (s igen megdrágítja) a nagy rendszerekre szabott formák működtetését. A főiskolai stratégia nem fogalmazza meg mindezt nehézségként.

A kislétszámból adódik, hogy a főiskolán magas az **intézményszintű együttműködésben** létrehozott képzések, projektek aránya, gyakorlatilag nem is lehet másként működni. Az intézetek együttműködése (főleg a földrajzi elkülönülés miatt a koreográfus és a táncpedagógus tanszéké) szükségszerű. Ez mind az akkreditációs terhelésekre, a képzési portfóliókra, a tanári jelenlétre, az óraterhelésre vonatkozatható.

A valódi, nem a mindennapok gyakorlatából adódó kényszerűségeen alapuló **intézményközi együttműködések** száma elenyésző.

Az intézményi C-SWOT analízis

A C-SWOT analízis az önértékelés leggyengébb része. A táblázat elemei nem professzionális szerkesztőre vallanak, így a horizontális és vertikális tartományok megfeleltetése nemcsak az olvasónak, de feltehetően a készítőnek is kemény értelmezői feladatot adott. Az analízis gyengesége, hogy túl összetett problémákra összpontosít, túl bonyolult mozzanatokra tagolódik, s így nehezen formalizálja az elemzést.

Talán mindebből következik, hogy az analízisből legfőképpen az oktatásra vonatkozó következtetések annyira általánosak, hogy bármelyik felsőoktatási intézményhez tartozhatna. „Az új hiánypótló szakok

és szakirányok igény szerint”, a „jelenlegi és kívülről bevonható tudásbázis” bevetése, a „vidéki telephely létesítése” mind sommás tételezések. Ezek a megfogalmazások nem a főiskola elégtelen vagy felületes működését mutatják, inkább a C-SWOT analízis készítésében gyakorlatlan stábot.

Az analízis a kutatás helyzetét írja le pontosan, igaz, amikor stratégiai céltérképpé formázzák, kifejejtik a táblázatból.

Az analízis állításai nem állnak teljes összhangban az önértékelés egészével. A humánerőforrás elemzésnél a „nemzetközi mobilitás anyagi feltételeinek megteremtését” lehetőségként fogalmazzák meg, pedig a lehetőség adott az Erasmus-Tempus pályázati rendszeren keresztül. Az intézmény nem rendelkezik kiterjedt Erasmus-kapcsolatokkal, mert a hallgatók művészeti képzésébe nehezen illeszthető ez a mobilitási forma. Mindez gond, tehát a korlátok és a gyengeségek között lenne érdemes elemezni és kérdésként megfogalmazni, miként lehetne a *Tempus Alapítvány* kínálta lehetőségeket sokkal jobban kihasználni.

A hallgatókon kívül mindez az oktatókra is vonatkozik. A főiskola Erasmus-kerettel utazó oktatói igen kevés nemzetközi kapcsolatot jegyeznek, ám mindez sok mindennel magyarázható. Magyarázható legfőképpen a művészi leterheltséggel, a művészi képzési rendek átjárhatatlan természetével, pedig a nemzetközileg elismert, egyáltalán ismert intézményi státusz ekként könnyebben volna elérhető.

Javasoljuk, hogy az intézmény használja erősebben ezeket az európai forrásokat, s elemezze pontosan a képzésben rejlő mobilitási lehetőségeket.

A C-SWOT analízis humánerőforrásra koncentráló része 23 felsorolt szempontból csak egyet szentel az intézmény adminisztrációjának. Az intézményi önértékelésből és a látogatás alatt szerzett információk is ezt mutatják: a magas szintű oktatói munka, a pedagógiai koncepciók, a művészi teljesítmény mögött bizonytalan a támogató adminisztráció felállása, struktúrája, összetétele. A főiskola régi, önértékeléshez csatolt organogramja az oktatás szerkezetét mutatja. A honlapon lévő új pedig az oktatási egységek szerkezetének tényleges megváltoztatása nélkül a szerteágazva burjánzó menedzsment- és csoport-hálókat mellé rejti a tanszékeket. Az MTF évek óta küzd a kis intézmények jellegzetes problémájával: 54 fős közalkalmazotti oktatói státusszal, 661 (608 aktív, 53 passzív státuszú) hallgatóval éppen azokat az adminisztrációs feladatokat kell ellátnia, mint a több száz oktatót foglalkoztató felsőoktatási intézményeknek. Ráadásul a folyamatos vezető- és feladatkörváltások kapcsán a folytonosság és a céltudatos fejlesztés feltételei sem voltak biztosítva a vizsgált időszakban. Mindezzel láthatóan szembenézne az intézmény vezetése, de az analízisben csak „nagy tehernek” nevesítik.

Javasoljuk, hogy az MTF a személyre szabott fejlesztés mellett gondolja át középszintű adminisztrációját.

Az analízis kutatásra fordított része pontosan fogalmaz az elvekben, és hiányosan a tényekben, amennyiben kutatás alatt a tudományos diszciplínákat érti. Erősség, hogy a főiskolán első osztályú szakkönyvtárat alakítottak ki, hogy „aktív szakmai közéleti tevékenység” folyik, de arról az analízis nem tesz említést, hogy létrehozták a táncstudomány MTA-s albizottságát, hogy rendszeresen megjelentetik a *Táncstudományi Közleményeket*, s ezzel az MTF az egyetlen művészeti főiskola, mely saját elméleti-szakmai lappal rendelkezik. A *Táncstudományi Kutatócsoport* felállításáról és működéséről sem szól a C-SWOT.

Javasoljuk, hogy a főiskolán folyó kutatómunkába a mesterszakos hallgatókat is vonják be, induljanak az OTDK-n, az OMDK-n, utóbbi esetében lépjenek fel a táncművészek számára hirdetett kategóriák létrehozásáért.

II.2. A főiskola kulcsfontosságú eredményei

2.1. Oktatás

A főiskola képzési szerkezete, a képzések eredményessége

A Magyar Táncművészeti Főiskola képzési portfóliója hangsúlyosan a hagyományörző klasszikus balett oktatáson alapul, ám a modern tánc, illetve néptánc képzéseken, illetve a táncpedagógus szakokon keresztül a táncművészet széles spektrumát lefedi. A táncművész képzés gyakorlatából adódóan nagyon speciális oktatási struktúrával rendelkezik az intézmény: egy táncművész számára az előtanulmányok már gyermekkorban elkezdődnek, így az intézmény felsőoktatási képzései a közép- és

alapfokú oktatással szoros együttműködésben kell dolgozniuk – ez a magyarországi felsőoktatásban teljesen egyedülálló megoldásokat jelent mind az oktatási koncepció, mind annak megvalósítása, sőt, az intézményi struktúra szempontjából is. (Nem pusztán arról van szó, hogy az intézmény középiskolát működtet, ahonnan az érettségi birtokában felvételi eljárás során kerülnek be a hallgatók a főiskolai képzésbe, hanem a közép- és felsőoktatás szerves együttműködésén, a képzési szintek átfedésén alapul a főiskolai képzés.) A képzések további sajátossága, hogy az aktív táncművész pálya életkori határokat rejt magában, a gyakorló művészek számára hirdetett *tanári, próbavezetői- és koreográfus* képzéseken való részvétel az aktív táncművészeti pályáról (kényszerűen) visszavonuló művészek számára jelent továbblépést alkotói pályájukon. Az intézmény a terület sajátosságaiból adódó feladatokat felmérte, s igyekszik képzéseiben megoldást nyújtani minden korosztály számára.

A Magyar Táncművészeti Főiskola jelenleg 3 alapképzési és 3 mesterképzési szakon ad diplomát, emellett előkészítő képzéseket és szakirányú továbbképzéseket működtet. A képzési palettát színesíti, hogy a BA szakokon a hallgatók többféle, a képzés sajátosságait teljesen eltérő koncepcióval oktatható terület közül választhatnak: a *táncművész* szakon a klasszikus balett mellett a néptánc, a modern tánc specializáció kínálkozik. A *táncos- és próbavezető* szakon a klasszikus balett, a néptánc, a modern tánc, a modern társastánc, a divattánc és a színházi tánc specializáció. A *táncművész* alapszak specializációk 110-124 kredittartalmú képzések. Művészeti képzésről lévén szó már az első szemeszter elején elkezdődnek, s inkább a közös szaktartalom az, amit nehéz formalizálni. Csak az általános elméleti kurzusok mutatják, mi és mennyiben közös a képzésekben.

A *táncos- és próbavezető* alapszaknál más a helyzet, ez a képzés nappali és esti tagozaton fut, vagyis már a táncművészeti szcéná aktív résztvevői mellett az érettségizett és megfelelő táncos előképzettséggel rendelkező fiataloknak nyújt diplomaszerezési lehetőséget. Itt 6 specializációt nevesítenek 60-78 kredit közötti kredittartományban, s ezek az esti képzések megbízhatóan építenek a már megszerzett gyakorlati tudásra.

Az MTF régi-új szakja a *koreográfus* alapszak. A régi típusú szak három éves keretbe illesztve erős szakmai képzést mutat, s a vezető oktatók (*Bozsik Yvette* és a professor emeritus *Fodor Antal*) közös munkája garantálja a régi képzés értékeinek megőrzését az új technikák megjelenítésével. A bolognai átmenet sikeres példája ez a képzés, s ha a képzéshez tartozó szakmai kurzusok is megtalálják méltó helyüket egy másik, jobban felszerelt épületben, akkor az MTF bizton gondolkodhat a szak angol nyelvű oktatásában. A nemzetközileg is elismert oktatók rendelkezésre állnak.

Az elmúlt 5 évben tehát a főiskola sikeresen vette az átalakulás koncentrált tervezést és megterhelő lebonyolítást jelentő fázisait. Kis intézményeknek erőn felüli feladat az ilyen esetekben túlfutó hallgatók jogszerű képzése és vizsgáztatása. Az átállás után alapos újratervezés következik.

A főiskola időben indította el *tánc tanár* mesterképzését, s ezzel nemcsak a második ciklusban kínál nagyobb választást graduált hallgatóinak, de az intézményi szakmaiságot is erősíti a tudatos pedagógiai-pszichológiai diskurzus elfogadásával és támogatásával. 2010. óta képeznek 120 kredites mesterképzőben tanárokat, ez a pár év csak arra elég, hogy a képzési háló stabilá váljon. A következő évek szólnak majd arról, mennyire felel meg mindez a társadalmi igényeknek és mennyiben formálja át a főiskola képzési portfólióját.

A szakindítások tendenciája azt mutatja, hogy a *tánc tanár* mesterszakon tud a képzés a legtöbb szakiránnyal egyszerre indulni. A főiskola a vizsgált periódusban csak a *táncművész* alapszak klasszikus balett szakirányát indította minden évben nappali tagozaton. Az eredményesség és a gazdaságosság, a jelentkezők felől viszont a tervezhetőség kérdését veti fel a *táncos- és próbavezető* alapszak esti és nappali képzési formáinak (az elmúlt öt évben) nem periodikus indítása. Az alapszakon a vizsgált öt évből négyben indított néptánc, modern tánc és modern társastánc szakirányos esti tagozatos képzést a főiskola. Voltak olyan évek, amikor csak egyetlen szakirány (modern tánc) indult nappali formában. A kétféle tagozatú képzés összehangolásáról, az ilyen indítások nehézségeiről, a tapasztalatokról nem szól az önértékelés. Nem egyértelmű a döntési mechanizmus, amely a szakirányok indításáról tesz javaslatot a szenátusnak.⁷

⁷ Főiskola megjegyzése: „A szakindítás soha nem improvizatív, a felhasználói, munkaerő-piaci igényeket folyamatosan figyelembe véve konzultációt folytatunk a hazai táncgyűttesek vezetőivel, felmérve az igényeket és a rendelkezésünkre álló kapacitásokat a képzések meghirdetését megelőzően.”

A táncművészek képzése mellett az intézmény komoly hangsúlyt fektet a tanár, *táncos és próbavezető*, illetve *koreográfus* szakok fejlesztésére is, melyek az idősebb generáció számára jelenthetnek továbblépést. Saját doktori iskola hiánya komoly nehézségeket okoz az oktatói utánpótlás területén, a művészeti doktori képzések kis keretszáma miatt a más intézményekbe való jelentkezés lehetősége is erősen korlátozott. Az MTF mesterszakos hallgatója DLA képzésben a *Színház- és Filmművészeti Egyetemet* választhatja, pedagógiai PhD-képzésben az ELTE és a SE között választhat.

A lemorzsolódás szakonként igen eltérő mértékű, azonban sehol sem haladja meg a 15%-ot, pedig ez már egy-két kiálló hallgatóval elérhető. A lemorzsolódás, mint a művészeti intézményeknél általában, végleges elszakadást jelent, hiszen a képzések nem minden évben indulnak, a passzív fél éveket követően nem könnyű újra bekapcsolódni a csoportos produkciókhoz alakított szerkezetű oktatásba. Az évfolyamok közös próbái kötötté teszik az órarend kialakítását, nehezzé teszik a rugalmas kurzusrendszer kialakítását, ám ez nem csupán az évfolyamok közti átjárást, de (miként többször jelezni fogjuk) a hallgatói mobilitást is szinte teljesen kizárja. (Pl. az Erasmus programban résztvevő hallgatók tanulmányútkjáról visszatérve nem tudnak visszatérni a képzésbe, hiszen külföldi tartózkodásuk alatt lemaradnak a próbákról, gyakorlatilag kimaradnak a társaik által begyakorolt produkciókból, gyakorlatokból.) Bármilyen nehéz is, mindenképp szükséges a valóban rugalmas, moduláris rendszerű képzési szerkezet felé való (további) elmozdulás, tantárgy- és tananyagfejlesztés.

A záróvizsgát tevő hallgatók jelentős része (mintegy 40%) nyelvvizsga hiányában nem szerzi meg oklevelét. Ennek orvoslására az intézmény igyekszik a nyelvtanításra hangsúlyt helyezni, illetve belső nyelvvizsgák szervezésével segíteni a közelmúltban záróvizsgázott hallgatókat oklevelük megszerzésében.

Végzetek elhelyezkedése

A végzetek hazai elhelyezkedése a működő társulatok felvevőképességének függvénye, általánosságban jónak mondható. Ez leginkább az intézmény hazai társulatokkal fenntartott szoros kapcsolatainak köszönhető. Figyelemre méltó a végzetek közül a külföldi együttesekben elhelyezkedők száma. A hallgatói szerződés ezekben az esetekben a képzés teljes költségének visszafizetésére kötelezi majd a művészhallgatót, ez értelemszerűen a jelentkezők számának visszaeséséhez, valamint a lemorzsolódási mutatók kedvezőtlen alakulásához vezethet.

A főiskola komoly és sikeres erőfeszítést tesz a hallgatók szakmai elhelyezkedését elősegítendő. Táncgyüttesként állandó fellépési lehetőséget kapnak a hallgatók, folyamatosan fellépnek az *Operaház* és a *Filharmónia* estjein, külföldi versenyeken is indulnak. A képzés része a színpadbiztonság elérése, a nemzetközi kurzusokon a legtehetségesebbek elsajátíthatják az egyetem tanácsos lét normáit. Ebben az intézmény sikeres projekteket visz.

2.2. Kutatás-fejlesztés, alkotó/művészeti tevékenység

A főiskola regisztrált táncgyüttesként is működik, rendszeresen mutatkoznak meg a nyilvánosság előtt hazai és nemzetközi előadások keretében. A hazai és nemzetközi versenyeken való intenzív és sikeres szereplés is figyelemre méltó. Rendszeresen szerveznek házi versenyeket, tudományos konferenciákat, rendezvényeket a hallgatók bevonásával.

Az MTF sikeresen kapcsolja össze az alkotó műhely és a kutató műhely formáit. Az intézményen belüli táncművészeti aktivitás értelemszerűen a legnagyobb a régióban. Rendkívül ritka teljesítmény, hogy olyan táncelméleti kutatóközpontot alapítson és működtessen egy művészeti főiskola, mely nem egyszerűen az oktatás történeti és elméleti alapozását készíti elő, de diszciplináris érdekeket is szolgál. Az MTF a *Magyar Tudományos Akadémiával* együttműködő projektekkel gazdagítja az intézményt és a tánc tudományt. Az MTF főiskolai státuszához viszonyítva kiemelkedő tudományos pályázati aktivitást fejt ki. TÁMOP-, OTKA-, NKA- és Tempus-források segítik a kutatás-fejlesztést.

A főiskola megfontolt és előkészített döntések sorozatával bővülő könyvtárat, kutatói hálózatot hozott létre, melyek segítségével tudatosan foghatta keretbe az alkotói tevékenységet. A művészeti felsőoktatásban nemzetközi elismertségű művészek oktatnak, az ő mindennapi alkotó tevékenységüket egyirányú kutatási projektbe formázni igen nagy feladat. Ezt az MTF sikeresen oldotta meg. A *Tánc tudományi Kutatócsoport* megalakulása óta tagjai közé sorakoztatta a legismertebb táncos-koreográfus alkotóművészeket, garantálva a kreatív gyakorlat és az adaptív elmélet hosszú távú és intézményes

együttműködését. A koncepció megvalósulásáért az intézmény sokat tett, ám az eredmények vélhetően csak egy doktori iskola sikeres akkreditációjakor lesznek széles körben láthatóak.

A hazai eredményesség megkérdőjelezhetetlen, a nemzetközi eredmények azonban nem számottevőek. Az okok vizsgálatára az önértékelés nem tér ki. Ezt az anomáliát, miszerint a tánc nemzetközileg érthető testnyelven beszél, ennek ellenére a főiskolának még sincs jelentős nemzetközi kapcsolati hálójára, nem vizsgálták. Érthető ok, hogy a komplex oktatás csak a történelmi orosz balett klasszikus formáját művelő intézményekben érhető tetten, ők pedig nem uniós tagállamok, így az együttműködésre nehézkes pénzügyi kereteket találni. Mindezt egyfajta azonosságnak is, stílusosan azonos nyelvnek tételvezethetjük, mely a volt szovjet-orosz balett képzéséhez ugyan elengedhetetlenül hozzájárul, de meghatározza a kapcsolatok földrajzi irányát. Az MTF a klasszikus repertoár legismertebb versenyén jelen van Lausanne-ban, amire a főiskola méltán büszke.

Az önértékelésből és az MTF mindennemű szakmai és pedagógiai kommunikációjából hiányzik a *Budapest Kortárs Tánc Főiskola* említése. Meglehető két eltérő tradíció felől közelítenek a kortárs tánchoz, s míg az egyik azt szakként, a másik specializációban oktatja, a felsőoktatási térségben egymás mellett jelennek meg. Mindkét intézmény hirdeti *tánc tanár* MA-t, így az MTF, mely hatvan éve van jelen a felsőoktatásban, a szomszédságában folyó képzésről versenytársi elemzést készíthet.

A hallgatók szinte észlelhetetlen mobilitási aktivitásáról már írtunk, mindezt talán a 2014-től érvénybe lépő új Tempus szabályok pozitívan befolyásolják. Tény azonban, hogy oktatói mobilitás növekedése nélkül a hallgatók sem kapnak kedvet a nemzetközi megmérettetéshez.

Az MTF a régió vezető klasszikus balett nyelven klasszikus repertoárt tanító felsőoktatási intézménye. A néptánc nemzetközi keretekben nehezebben mérhető, a koreográfus eredmények statisztikai mennyiségéhez még pár végzett évfolyamot meg kell várni.

2.3. Gazdálkodás

A főiskola azon intézmények közé tartozik, mely a felsőoktatási keretek csökkenését alig érezték meg. A támogatási arány 98% maradt az önértékelés számai szerint. A gazdasági adatok hiányosak a honlapon és az önértékelésben is, illetve számos esetben eltérnek az Állami Számvevőszék jelentésétől.

Az intézmény a Columbus utcai campus felújítását folyamatosan végzi, s elérhetővé vált a Kazinczy utcai „távoli” képzés beemelése egy új épületbe a campus területén. Sikeres az együttműködés a fenntartó és a főiskola között, ritka, ha ezekben a megszorításoktól hangos években ekkora beruházás jöhet létre. Mindez a kormányzati politika és a táncművészet közös célkitűzéseit jelzi. Az elmúlt periódus nagyberuházása a színházterem és saját főzőkonyha kialakítása volt. Az *ifj. Nagy Zoltán Színházterem* természetes gyakorlati terep és befogadó színház egyszerre, a főzőkonyha pedig a táncosok életében elengedhetetlen egészséges életmód megteremtéséhez járul hozzá. 2012-ben a központi épület nyílászárócseréjét is elvégezték, felújították a homlokzatot és a tetőszerkezetet, klímát szereltek.

Az MTF stabil gazdasági működést mutat: „A főiskola gazdaságilag stabil helyzetben van” - miként az Állami Számvevőszék megerősítette: „A főiskola kiadásai a négy év alatt 1279,0 M Ft-ról 47,5 M Ft-ra, 10,3%-kal, a bevételei összességében 1352,7 M Ft-ról 1266,9 M Ft-ra, 6,3%-kal csökkentek. A bevételeken belül a költségvetési támogatás 11,8%-kal, a saját bevételek 6,2%-kal csökkentek. A hallgatói létszám 522 főről 534 főre (2,3%-kal) emelkedett, a felsőoktatás átlagos (-8,6%) létszámváltozásával szemben. A felvehető maximális hallgatói létszám 880 fő volt az alapító okirat szerint, a 2012. évben a rendelkezésre álló férőhely-kapacitás 60,7%-át tudta kihasználni az intézmény⁸. A főiskola pénzügyi egyensúlya biztosított volt az ellenőrzött években. Kincstári biztos, illetve költségvetési felügyelő kinevezésére nem került sor.”⁹

Az ÁSZ által feltárt egyik fontos hiányosság a költségtérítési díjak meghatározása kapcsán történt. Az intézmény a *Térítési és juttatási szabályzat*ában a költségtérítési képzések, a *táncos és próbavezető* szak, továbbá a felvételi előkészítő balett tanfolyam díjának megállapításához nem készített önköltségszámítást.

A gazdasági adatok hiányosak a honlapon és az önértékelésben is.

⁸ *Intézmény észrevétele:* „A hallgatói férőhely 60,7%-os kihasználtságának oka, hogy a kormányzat a vizsgált időszakban szüntette meg a hosszú éveken át működő nyíregyházi, pécsi és szombathelyei székhelyen kívüli képzések indítását, ezt a hallgatói létszámcsökkenést eredményező ténytet az ÁSZ jelentéssel kapcsolatban is észrevételeztük.”

⁹ <http://www.asz.hu/jelentes/14205/jelentes-a-magyar-tancmuveszeti-foiskola-ellenorzeserol-az-allami-felsooktatasi-ntezmenyek-gazdalkodasanak-mukodesenek-ellenorzesere/14205j000.pdf> (19. oldal)

II.3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata (ESG 1. rész)

3.1. Intézményi stratégia és eljárások a minőség biztosítására

A főiskola 2007 szeptembere óta rendelkezik deklarált minőségfejlesztési programmal. **A program és a részét képező küldetésnyilatkozat felülvizsgálata 2007 óta nem történt meg. A programban rögzített formalizált eljárásokat az intézmény nem alkalmazza, nem történtek meg az éves vezetői átvizsgálások, nincsenek számszerűsített minőségcélok, nem készültek oktatásfejlesztési és humánpolitikai tervek, minőségügyi feljegyzések.** Mindezt a főiskola önértékelése is tükrözi:

„A jövőben stratégiai fontosságú lesz hatékonyabban működtetni a Főiskola belső minőségbiztosítási rendszerét, azaz évente kell készülnie jelentésnek arról, hogy a gyakorlatban hogyan alkalmazzuk a szabályzatainkat, milyen eredménnyel mérjük az oktatók, a képzési programok és az intézmény egészének minőségét.”

A rendszerterv és a gyakorlat közti szakadék áthidalása érdekében *javasoljuk* a minőségfejlesztési program felülvizsgálatát, azt, hogy kizárólag olyan előírásokat tartalmazzon, amelyek hasznosságáról az intézmény vezetősége teljes mértékben meg van győződve, illetve melyek rendszeres és dokumentált alkalmazása az intézmény fejlesztését és az ESG előírásainak való megfelelést garantálják.

(Pl. a rendszertervben definiált *Oktatásfejlesztési terv* jóval részletesebb tartalmat vár el, mint a szenátusi határozat az induló szakok listájáról, *Humánpolitikai terv* sem készül, az informális vezetői értékelés nem helyettesíti a rendszeres, széles körben alkalmazott oktatói teljesítménymérést, továbbképzési terv alkalmazását.)

A hallgatók részvétele a minőségbiztosítási tevékenységben elsődlegesen a mester-diák viszony kölcsönösségében és a Hallgatói Önkormányzat szakképviselőin keresztül valósul meg.

Előbbiek tükrében **a minőségirányítási rendszer azonnali felülvizsgálatát tartjuk szükségesnek, javasolva, hogy minden olyan elem, amelynek az intézmény nem látja a hozzáadott értékét, törésre kerüljön, ugyanakkor a szabályszerű működéshez szükséges folyamatok szabályozva és alkalmazva legyenek** (pl. a képzés sajátosságait figyelembe véve valósuljon meg az oktatók hallgatói véleményezése és az oktatók teljesítményértékelése).

3.2. Képzési programok indítása követése és rendszeres belső értékelése

A képzési folyamatok megtervezésekor a főiskola igyekszik figyelembe venni a kulturális élet különböző területein a hallgatók és a közoktatás felől érkező igényeket és elvárásokat (pl. ezen a téren sikeres volt a *tánc tanár* és a *tánc és próbavezető* szakok indítása).

A szenátus az illetékes intézeti igazgatók javaslatára évente dönt a következő tanév szeptemberében indítandó szakokról, specializációkról. A képzések indítását a periodicitás jellemzi, melynek oka az oktatói és infrastrukturális kapacitások korlátozottsága mellett az, hogy nem minden szakra, ill. specializációra gyűlik össze minden évben az indításhoz elegendő számú jelentkező. A klasszikus balett specializáció a *táncművész* alapszakon minden évben elindul, de vannak csak lányokból álló évfolyamok. Az MTF vezetése jelezte, hogy tervezik a klasszikus balett kultúrától eltávolodott generációk megszólítását. Ennek kidolgozása, a tradicionális alapok megismertetése új kihívás a főiskolának. Üdvözlendő és támogatandó ez a kulturális kampány, amely segítené az intézményt saját regionális pozíciójának helyes értékelésében is.

A tanulmányi kimenetek kidolgozása, folyamatos aktualizálása és közreadása csak részben valósul meg. Az MTF honlapján ugyan a *táncművész* és a *táncos és próbavezető* alapszak, a *tánc tanár* mesterszak 60 és 120 kreditese formánál megtalálható a képzési program akkreditáció szintű részletességgel, több mint száz oldalon, vagy a mintatanterv Excel táblázatban. Azonban a többi képzési forma sajátosságai ismeretlenek maradnak mind a jelentkezők, mind a hallgatók előtt. Elvárható, hogy azon túl, hogy az első órán a hallgatókkal a tárgyak ismeretanyaga és követelményrendszere szóban ismertetésre kerül, a heti bontásban részletezett ismertanyagot és a követelményrendszert tartalmazó tantárgyi lapok szabványosított módon teljes körűen elkészüljenek, nyilvánosak, elérhetőek legyenek az intézmény weboldalán a képzés iránt érdeklődők számára is.

A képzési tervtől való huzamos kirívó eltérés az oktatói alkalmatlanság megállapítását vonhatja maga után, ám erre a főiskola történetében még nem volt példa. Igaz, az ellenőrzés módja sem ismeretes.

A tananyagok és programok tervezésének és tartalmának gondos kezelésével kapcsolatos folyamatokat a rendszerterv megfelelően szabályozza. *Javasoljuk* e folyamatok rendszeres és következetes alkalmazását, annak érdekében, hogy a tantervmódosítások ütemezve (maximum egy félévben egy alkalommal), formalizált módon (előterjesztés-minta, űrlapok felhasználásával) a változás-követést és a szakok közti integrációt támogató módon készüljenek el. A tanterveknek legyen formális státusza, a változáskövetés egyértelmű legyen, és a tanterv lehetőleg minden képzéssel kapcsolatos szabályozó elemet tartalmazzon (azaz több legyen, mint egy tantervi háló).

Javasoljuk a részlegesen alkalmazott előterjesztési és elfogadási folyamat felülvizsgálatát (mely szerint *Az elkészített tantárgyi programtervet a szak(irány)felelős és a szakgazda tanszék vezetője ellenőrzi, majd megküldik véleményezésre a művészeti tanácsnak és a tudományos tanácsnak. A tanácsok véleményét mérlegelve, a tantárgyi programtervet az intézetigazgató hagyja jóvá.*) olyan szempontból is, hogy a tantervváltoztatások esetében az előterjesztő a szakfelelős legyen, ugyanakkor legyen dokumentált, hogy a változtatással minden érintett szervezeti egység egyetért.

3.3. A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere

A hallgatók előrehaladásának és teljesítményének figyelemmel kísérése példaértékű, egyes vizsgákról videofelvétel készül, kerekasztal beszélgetésekkel kísért szöveges értékelés keretében kap visszajelzést a hallgató és az oktató.

Teljesítményéről, elsősorban a művészképzésben, egyéb formákban is kap visszajelzést a hallgató:

- negyedéves értékelés,
- évfolyamvezetői óra keretében a vizsgáról készült felvétel megtekintése,
- előadásokba való beválogatás során,
- a közönség és a szakma visszajelzése az előadásokon nyújtott teljesítményről,
- vizsgabizottsági tagként lehetséges munkáltatók visszajelzése akár szerződés-ajánlat formájában.

A hallgatók tanulmányi előrehaladásának, teljesítményének értékelése a *Tanulmányi és Vizsgarendben* leírtak betartásával, az oktató által a félév elején közzétett követelmények alapján történik.

A tárgyi követelmények (leckekönyv-aláírási feltételek) elektronikus közzététele kapcsán **javasoljuk** a tanulmányi rendszer teljes körű alkalmazását, mely közzétételi folyamatban célszerű a hallgatói önkormányzat előzetes véleményezését kérni, azaz lehetőséget teremtetni arra, hogy a hallgatók a követelményeket észrevételezhessék.

A *Tanulmányi és Vizsgarendben* kellő részletességgel rögzíti az oktatásszervezéssel kapcsolatos feladatokat, ugyanakkor *javasoljuk* a szabályzat folyamatos frissítését, a hatályos felsőoktatási törvényhez történő igazítását.

3.4. Az oktatók minőségének biztosítása

Az oktatók jelentik a hallgatók számára a legfontosabb tanulási forrást. Fontos, hogy az oktatók teljes mértékben ismerjék és értsék az oktatott tárgyat, rendelkezzenek azokkal a képességekkel és tapasztalattal, amely szükséges a tudás átadásához, és hozzáférjenek a saját teljesítményükről kapott visszajelzésekhez. A művészet képzési területen a gyakorlati tárgyakat oktatók teljesítménye egyéni szempontrendszert igényel. A főiskola példaértékűen úgy gondolja, hogy a szakmai oktatók munkájának minősítése, a teljesítményükre vonatkozó visszacsatolás elválaszthatatlan a hallgatók tanulmányi előmenetelének értékelésétől. Ezen elv mentén a szakmai vizsgabizottságok nemcsak a hallgató, hanem az oktató féléves munkáját is véleményezik. A balett módszertan szigorúan meghatározott tanítási sorrendet igényel, tehát az elvek értelmezésében az oktatói szabadság korlátozott, másrészt a művészi-esztétikai jellegű kérdések eldöntését azért is célszerű bizottságra bízni, mert a végzett hallgató közönség előtt éli le szakmai pályáját. Példaértékű, hogy az oktató esetleges metodikai hibáinak kijavítását a vizsgabizottság figyelemmel kíséri. A kollégák közvetlen értékelése, mint visszajelzés, nemcsak a vizsgák, hanem a különböző előadások után is megjelenik.

Az intézménynek biztosítani kell, hogy az oktatók felvételi és kinevezési eljárásai tartalmazzák annak garantálását, hogy minden új oktató rendelkezzen az elvárt kompetencia szinttel. Az MTF hosszú évek óta küzd a minősített oktatók hiányával, miként ezt már az előző MAB akkreditációs jelentés is megfogalmazta. A vizsgált periódusban a minősített oktatók számát csökkentette a nyugdíj melletti munkavállalás új szabályozórendszere, illetve az, hogy 2011-től 2014 júliusáig az állami művészeti díjakat

tudományos fokozattal nem lehetett egyenértékűeknek tekinteni. A főiskola támogatja, hogy oktatói más egyetemeken doktori iskoláiban PhD fokozatot szerezzenek, részben csökkentve e probléma súlyosságát. A támogatás mikéntjéről a főiskola nem közölt részleteket. *Javasoljuk* e támogatás formalizálását, hogy a főiskola elérje a minősítettek törvényileg elvárt arányát. Különösképpen az *Elméleti Tanszéken* és a tanárképzésben érintett kollégáknál jelent majd gondot a 2014. utáni szabályozás, hiszen az ő esetükben semmi nem változik, a művészeti díjat nem tekintheti a főiskola egyenértékűnek a doktori fokozattal. Az MTF vezetésének, az intézetek- és a tanszékek vezetésének ennek ismeretében kell programtervet kidolgozni.

A jelenlegi akkreditációs elvárások és a megfelelően képzett, jó pedagógiai érzékkel bíró tanárok rendkívül kis száma miatt a stratégiai tervezéshez nem sok játéktér marad az intézet igazgatóknak, így sem a követelményrendszer hirtelen átalakítása, sem rövidtávú átütő fejlesztések nem lehetségesek.

Az oktatók képzési rendszer sajátosságaihoz igazodó teljesítményértékelését mindenképpen dokumentált módon, teljes körűen kell megoldani.

3.5. Tanulástámogatás, eszközök és hallgatói szolgáltatások

A hallgatók tanulásának támogatására rendelkezésre álló erőforrások kielégítőek és minden felkínált program esetében megfelelőek.

A tanulmányi előadók személyesen ismerik a hallgatókat, a tanulmányi osztályvezető irányításával, szükség esetén a hallgató szakmai munkáját ismerő mesterekkel, valamint az intézetigazgatókkal szoros együttműködésben gondoskodnak megfelelő tájékoztatásukról, problémáik hatékony és minden esetben egyénre szabott megoldásáról.

A szolgáltatások minden szükséges tényezőre kiterjednek, pl. mentálhigiénés tanácsadásra, orvosi ellátásra, illetve a területen rendkívül fontos életvitel tanácsadásra. Az intézményben a súlyproblémákkal küzdő hallgatók számára szakképzett dietetikus áll rendelkezésre, az ortopéd szakorvos és a gyógytornász pedig nemcsak a sérülések rehabilitációjában, hanem azok megelőzésében is eredményesen segít.

A főiskola *Audiovizuális Stúdiója* közreműködik a táncművész hallgatóknak a versenynevezésekhez, próbatáncokhoz szükséges portfólió elkészítésében, ezekhez fotó és videofelvételeket készít.

A főiskola jelmeztárral, cipőraktárral rendelkezik, így a napi munkához és az előadásokhoz szükséges felszerelést helyben biztosítja a hallgatóknak. Mindez megterheli az intézmény költségvetését, hiszen a diákok „munkaruháját” is a fenntartói támogatásból kell biztosítani, s a legköltségesebb ezek közül a „munkacipő”. Ez az a tétel, mely sem a hallgatókra, sem a szülőkre nem terhelhető, de elengedhetetlen az eredményes oktatáshoz.

A képzés sajátosságát mutatja, hogy míg a cipőkhöz való hozzáférés elsődleges, addig a számítógéphez való hozzáférés meglehetősen korlátozott, összesen két nyilvános gép áll rendelkezésre a Kazinczy utcai épületben, és három a Columbus utcai campus könyvtárában. Mindez nem okoz gondot, a képzés jellege nem igényli az intenzív géphasználatot. Az intézmény csaknem teljes területén WIFI elérhetőség biztosított.

Javasoljuk, hogy az intézmény rendszeresen kísérje figyelemmel a hallgatók szolgáltatásokkal kapcsolatos elégedettségét, igényeit, és e felmérések alapján vizsgálja felül, javítsa e szolgáltatások minőségét.

A *Magyar Táncművészeti Főiskola* szolgáltatásai megfelelő színvonalon és mértékben járulnak hozzá a hallgatók tanulmányi előrehaladásához. Az intézmény központi campusa rendezett környezetben, gondozott parkkal és épületállománnyal rendelkezik, a Kazinczy utcában található, erősen leromlott állapotban lévő tömb szerepét pedig a tervek szerint a közeljövőben kiváltja a hamarosan felújításra kerülő Amerikai úti épület.

A Columbus utcai campuson együtt működik a főiskola és a hozzá tartozó gimnázium, ami lehetővé teszi az egységes szemléletű oktató-nevelő munkát. A kollégiumi ellátást igénylők szintén a campuson kerülnek elhelyezésre, jó állapotban lévő, jól felszerelt szobákban, amelyekhez a szükséges közösségi helyiségek is csatlakoznak. A táncképzés elvárásaihoz is illeszkedő étkezés lehetőségét a saját konyhával működő étteremben biztosítja a főiskola.

A tanulmányokhoz és a szakdolgozatíráshoz, kutatáshoz szükséges szakirodalom rugalmas és kedvező nyitvatartás mellett elérhető az MTF könyvtárban, ahol a hallgatóknak lehetőségük nyílik informatikai eszközök igénybevételére is. A könyvtári online-adatbázis a Monguz, több nemzetközi táncos adatbázis is elérhető, s a Könyvtár NAVA-pont is. Szimbolikus erejű, hogy a balett kutatójáról, az *Állami Balett Intézet* egyik alapítójáról, Vályi Rózsirol nevezték el a könyvtárat.

Az intézmény hallgatói életét a szakmai előrehaladáshoz kapcsolódó programok, kirándulások színesítik. Az intézmény vezetése és a hallgatói önkormányzat szorosan együttműködve gondoskodik a közösségépítésről, s a kis létszámú, egyénre szabott, elit művészképzés olyan családi információáramlást szabadít fel, melyben az egyetem rektora követni tudja egy-egy hallgató speciális diétáját, vagy akár sérülési gyógyulását. Ezek a mozzanatok egyetlen minőségbiztosítási visszacsatolást mérő rendszerben sem formalizálhatóak, pedig ezek adják a mester-tanítvány alapú képzés erősségét.

A hallgatói mobilitás a képzések speciális volta miatt csak korlátozottan működik, bár sok lehetőség lenne rá, és a motiváció is megvan a hallgatókban. A hallgatókkal való találkozások azonban egyértelművé vált, hogy a nyelvi és az anyagi korlátokon túl a külföldi részképzés és a hazai curriculum, tanmenet összeegyeztethetlensége a legfőbb gátló ok.

Az MTF *Hallgatói Önkormányzata* a nemzeti felsőoktatási törvény és az intézményi szabályzatok iránymutatása szerint, a hallgatói közösség széles támogatásával végzi napi munkáját. Szükséges azonban, hogy a HÖK alapvető működését szabályozó dokumentumok, így az alapszabály felülvizsgálata, különös tekintettel a választási eljárásra, illetve a különböző főiskolai testületekbe való delegálásra, rendszeresen megtörténjen, akárcsak a hallgatói térítési és juttatási szabályzat pontosítása, az ösztöndíjak pályázati elveinek és elbírálásának részletesebb szabályozása. Első lépésként elengedhetetlen az MTF HÖK internetes oldal életre hívása (jelenleg nem üzemel).

3.6. A főiskola belső információs rendszere

A MAB belső információs rendszer témakörben elsődlegesen azt vizsgálja, hogy az intézmény miként gondoskodik a képzési programjainak és egyéb tevékenységeinek hatékony működtetését biztosító információk szisztematikus gyűjtéséről, elemzéséről és felhasználásáról. Nagyon fontos, hogy ez a rendszeresen végzett, a tevékenységeket dokumentáló, azok hatását és hatékonyságát elemző szemléletmód – az intézmény sajátosságait figyelembe vevően – megszilárduljon az főiskolán.

A főiskola 2009 óta tervezi az intézményesített pályakövetés bevezetését, bár vallja, hogy mivel a művészképzésben a mester-tanítvány viszony a meghatározó, kérdőívek nélkül is tudják az oktatók és rajtuk keresztül a főiskola vezetése, hogy milyen a végzett hallgatók elhelyezkedése a pályán (98%). Követhetőbb lenne azonban a dokumentált, tényadatokkal alátámasztott, formalizált részletekkel hitelesített értékelések készítése a vezetés munkájának hatékonyabb támogatására.

Természetesen elfogadható, hogy az oktatók többsége elsődlegesen a közvetlen szóbeli kommunikációs formákat igényli, illetve a részletes szakmai megbeszéléseket a formális felmérések nem pótolják, ugyanakkor a tudatos és rendszeres módon végzett minőségfejlesztési (menedzsment) tevékenység megköveteli az írásbeliséget, az elektronikus formák alkalmazását, a tapasztalatok dokumentálását, célok kitűzését, ezekhez kapcsolódóan mutatószámok definiálását. Az MTF szervezeti rendjében külön szerepel a művészeti és a stratégiai menedzsment, mint szervezeti egység. A két szervezet feladatkörei feltehetően eltérőek, de metodikájuk azonosságában támogatják egymást.

A minőségbiztosításhoz kapcsolódó, az intézményektől elvárt információs rendszerek bizonyos mértékig a helyi adottságoktól függhetnek, de minimálisan ki kell terjedjenek a hallgatók elégedettségére, előmenetelére (ezen a területen a Neptun rendszer megfelelő alapot nyújt a részletes elemzésekhez), a hallgatók pályaképére. Ezekben a területeken feltétlenül fejlesztés *javasolt*.

A kis hallgatói létszám és a mindennapi magas kontaktóraszám a személyre szóló kommunikációt lehetővé teszi, a főiskola elkötelezett munkatársai pedig a hallgatók bevonásával, a HÖK képviselők támogatásával aktív szerepet vállalnak a beiskolázásban, a pályakép formálásában, a munkáltatókkal való kapcsolattartásban, a képzések fejlesztésében. A szervezet méretéhez és jellegéhez igazodó formalizált rendszerrel ezeket a pozitív tevékenységeket meg lehet szilárdítani, eredményük így hatványozottabban jelentkezhet.

A Diplomás Pályakövetés rendje is a családi, emlékekben és a szóbeliségben dolgozó kapcsolatrendszerrel mutatja. Mindennek majd generációkon átívelő terjedelme fog nehézséget okozni, ezért is

időszerű az MTF alumni kapcsolati háló dokumentálásának, rögzített formájú kiépítésének elkezdése (melynek nyomán többek között az SZJA felajánlások is meghaladhatják a 2007-es 1799 forintos összeget).

Az alkalmazottak és a hallgatók információ-ellátottsága az intézmény szervezete, a szabályok, az aktuális események vonatkozásában a magyarországi általános képnél kedvezőbbet mutat. A kancellária rendszerének bevezetésével változó szervezeti szabályzatok új rendet írnak. Kis intézmények esetében nagyobb valószínűséggel tűnnek tájékozottabbnak a kollégák, mint több ezres tudományegyetemen, de ez leginkább az érintettség megkerülhetetlen állapotával magyarázható. Az MTF közalkalmazott oktatóinak jelentős százaléka részt vesz az intézmény irányításában, felső- vagy középszinten.

Az oktatási programok nyilvánosságáról és elérhetőségéről fentebb részletesen írtunk, ezen a területen figyelmesebb és pontosabb felületszerkesztői kontrollra van szükség.

3.7. Nyilvánosság, a közvélemény tájékoztatása

Az intézmény rendszeresen tesz közzé naprakész és objektív adatokat és információkat képzési programjairól, tevékenységéről, illetve tevékenységéről fogva az előadásoknak, beiskolázási programoknak, szakmai folyóiratoknak, nyári iskoláknak köszönhetően az intézményben folyó művészeti munka is teljes mértékben transzparens, segíti az érdeklődők tájékoztatását, hiteles információt nyújt az intézményről, annak táncművészetben betöltött szerepéről.

A megújult honlap minden platformon (mobiltelefon, tablet, számítógép) működik. Elsődleges célja, hogy minden korosztály és érdeklődő számára képekkel gazdagon illusztrált tartalommal bíró felületet kínáljon. A folyamatosan frissülő információk magyarul és angolul is elérhetőek. A friss hírek 2012. óta már a Facebookon is megjelennek.

Az előadások, média megjelenések rendkívül tudatosan, professzionális módon kezeltek, ezzel is elősegítve a főiskola magas szakmai színvonalához kapcsolódó kép fenntartását.

Erősítené a főiskola ismertségét, ha az ifj. Nagy Zoltán nevét viselő *Színházterem* a gyakorlati feladatokon túl állandó repertoárral (esetleg befogadó színházként) belépne a budapesti kulturális életbe, talán az SZFE *Ódry Színpad* szervezeti mintájára. A vizsgabemutatók így tágabb nyilvánosságot kaphatnának, a végzős hallgatók nem csak a szakma potenciális munkáltatói előtt lennének ismertek.

A jelenlegi hallgatói kar irányultságát, pályaképét és a beiskolázást is nagyban segíthetné egy, a végzetek karrierjét folyamatosan figyelemmel kísérő arcképcsarnok létrehozása és folyamatos frissítése, mindemellett rendkívül hasznos lenne, ha csaknem minden képzéssel kapcsolatos információ (pl. tantervek, tematikák) elérhető lenne a honlapon.

III. Az intézmény további működésére vonatkozó javaslatok

A magyar felsőoktatás 2015-ös általános kihívása a kancellári rendszer bevezetésekor újrapozicionálni helyét a nemzetközi felsőoktatási térségben, de elsősorban Magyarországon. Az MTF ezt a pozicionálást biztos táncszakmai alapokon végezheti el. Így, ebben a formában, ilyen hagyománnyal és alaposággal a régióban máshol nem oktatják a tánc művészetét. A tánc gyakorlatáról szerzett szisztematikus tudást máshol, felsőoktatási keretek között, kevesen képviselik.

Az értékek megőrzése mellett a főiskola további működését illetően az alábbi javaslatokat tesszük. (Lásd még kifejtésüket feljebb a jelentésben.)

1. A főiskola fogalmazza meg (az általánosságokon túlmenően) pontos stratégiai céljait, elemezze versenytársainak szakmai-pedagógiai gyakorlatát.
2. Pontosítsa adminisztrációjának hierarchiáját, rögzítse a döntések útvonalát, (az új organogram elképzelései mögött egyelőre nem látszik a tényleges tartalom, a régi pedig a családi működési csatornák informális kereteit használja).
3. Növelje a minősített oktatók létszámát, legfőképp a tantárgyfelelősök körében, javasoljuk a doktori fokozatszerzéshez nyújtott támogatás formalizálását.
4. Az oktatói (mester/egyetemi tanári) szuper-terhelés ellentételezésére dolgozzon ki motiváló rendszert.
5. Egyeztessen a fenntartóval a magas létszámban alkalmazott külsős oktatók státuszáról (törvénymódosítás?).
6. Törekedjen angol nyelvű további képzésekkel (pl. *balettmester* angol nyelvű képzésben) a régió oktatási centrumává alakulni.
7. Dolgozza ki és működtesse az alumni rendszert.
8. Erősítse kommunikációs tevékenységét: mutassa meg a főiskola művészi, pedagógiai eredményeit, a várható infrastrukturális változásokat, javítsa a honlap hiányosságait (hiányzó HÖK-felület, a gazdasági beszámolóknál ajánlatkérők, oktatási programok nyilvánossága).
9. Rögzítse a hallgatók bevonásával a csoportos művészeti vizsgák teljesítésének feltételeit és a lebonyolítás körülményeit.
10. Javasoljuk a minőségirányítási rendszer és a minőségfejlesztési program felülvizsgálatát, mindkettő kizárólag olyan előírásokat tartalmazzon, amelyek hasznosságáról az intézmény vezetősége teljes mértékben meg van győződve, és amelyek rendszeres és dokumentált alkalmazása az intézmény fejlesztését és az ESG előírásainak való megfelelést garantálják.
11. A tanulmányi kimenetek kidolgozása, folyamatos aktualizálása és közreadása csak részben valósul meg. Javasoljuk a tananyagok és programok tervezésének és tartalmának rendszeres és következetes alkalmazását.
12. A tárgyi követelmények (leckekönyv-aláírási feltételek) elektronikus közzététele kapcsán javasoljuk a tanulmányi rendszer teljes körű alkalmazását.
13. Javasoljuk a *Tanulmányi és Vizsgarend* folyamatos frissítését, a hatályos felsőoktatási törvényhez történő igazítását.
14. Javasoljuk a rendszeres hallgatói elégedettségmérést (szolgáltatások, igények), s e felmérések nyomán a szükséges minőségjavító intézkedések meghozatalát.

Függelék

A Magyar Táncművészeti Főiskola által folytatott képzések

művészet képzési terület

alapképzések (BA)

táncművész (specializációk: klasszikus balett, néptánc, moderntánc) N, E (klasszikus balett specializáció angol nyelven)

táncos és próbavezető (specializációk: klasszikus balett, néptánc, moderntánc, modern társastánc, divattánc, színházi tánc) N,E

koreográfus¹⁰

mesterképzések (MA)

klasszikus balettművész (E)

néptáncművész¹¹ (E)

tanári szakképzettségek

tánctanár (E) 60kr (specializációk: klasszikus balett, néptánc, moderntánc, modern társastánc), 120kr (specializációk: klasszikus balett, néptánc, moderntánc, modern társastánc, divattánc, tánc-történet- és elmélet)

szakirányú továbbképzések (E)

gyakorlatvezető mentortanár,
néptánc - népi játék - test-nevelés¹²

A látogató bizottság tagjai:

Jákfalvi Magdolna <i>elnök</i>	PhD, Színház- és Filmművészeti Egyetem, egyetemi tanár
Szegedy-Maszák Zoltán	DLA, Magyar Képzőművészeti, egyetemi tanár
Abonyi János (<i>minőségügy</i>)	DSc, Pannon Egyetem Mérnöki Kar, egyetemi tanár
Kiss Dávid (<i>HÖÖK</i>)	Budapesti Corvinus Egyetem, tudományos segédmunkatárs

A látogatás MAB referense: Szabó Szilvia

A látogatás időpontja: 2014. március 10.

¹⁰ Első alkalommal 2013-ban indult, még nincs végzett évfolyam (1998-tól régi típusú főiskolai szakként működött, 4 végzett évfolyammal).

¹¹ Elegendő jelentkező hiányában még nem indult.

¹² 2015. februártól meghirdetett képzés.